

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT** Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— | nyolczad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Szives figyelembe. Tisztelettel kérjük a katolikus és községi iskolák vezetőit, hogy a népiskolák ezidőszert megállapítandó költségvetésébe méltóztassanak fölvenni a kath. iskolai és ifjúsági könyvtár megszerzéséhez szükséges egyévi összeget.

Fizetésünk rendezésének perspectivája.

Az orsz. kath. tanügyi tanács dec. 27-iki ülésén beterjesztette: *B rabás György*, ig.-tanító-előadó.

Ime, előttünk látjuk a távlatrajzat annak az idegesen várt tanítói fizetésrendezésnek, amely egy új törvényben akarja biztosítani az ország összes tanítóinak existenciáját! Halász Ferenc miniszteri tanácsos, a népiskolai ügyosztály főnöke, a hivatalos «Néptanítók Lapja» dec. havi 52-dik számában, a lap legélen *Apponyi* gróf kultuszministerünknek a képviselőház dec. 13-diki ülésén a tanítói fizetések rendezéséről mondott nagyszabású beszédében nyújtott fölvilágosításait egészítette ki.

Ki tagadhatná, hogy nemes szívű közoktatásügyi miniszterünk teljes jószándékot, jóindulatot és őszinte szeretetet ne tanusítana a magyar néptanítók irányában?

Mi kezdettől fogva biztunk benne, hittünk neki, meg lévén arról győződve, hogy rövid idő alatt is előbbre viszi ügyünket, mint az előző kormányok, amelyek csak az ígéretekben nem voltak fukarok.

Tudtuk azt is, hogy őexcellenciájának számítása, kalkulálnia és bizonyos «pénzügyi korlátok» között kellett mozognia. Ő maga is megmondta ezt akárhányszor s elég nyíltan és őszintén. És mi el is hittük neki — föltétel nélkül. Ha mindazonáltal bátrak vagyunk egy némely kívánságunkat és kérelmünket teljes bizalommal és viszont őszinteséggel Kegyelmes

Urunk elé terjeszteni, tesszük azt mely tisztelettel párosult ama meggyőződésben, hogy azt a részletes tárgyalás előtt s annak során ország-szerte ismert igazságérzeténél fogva kegyesen tekintetbe veendi.

Halász miniszteri tanácsos úr külön ismerteti az állami és külön a nem állami tanítók fizetésének «rendezése»-t. Ez utóbbiak neve alatt azonban, úgy látszik, csak a községi és felekezeti tanítókat érti, míg a «kincstáriak»-at az állami tanítók köpönyegébe burkolja. Hol maradnak hát a nyilvánossági jogú alapítványi, uradalmi és társulati iskolák tanítói, akik amazokéval teljesen egyértékű missziót végeznek és ugyanolyan hűsből-vérből vannak alkotva?! Föltétlenül szükséges tehát, hogy ezekről az új törvény épen úgy gondoskodjék, mint amazokról, határozottan kifejezve, hogy minden iskolafentartó köteles — mondjuk hát: 1907. évi július 1-jétől fogva — alkalmazott tanítóinak fizetését a törvény rendelkezése értelmében kiegészíteni! Meg vagyunk győződve, hogy *Apponyi Albert* gróf őexcellenciájának, ennek az igazán nagy léleknek, valamint a kormánynak és a parlament tagjainak, nem az az intenciója, hogy az országban a «jobb sorsúak» mellett és között legyenek, maradjanak ezután is oly nyilvános iskolai tanítók, akik tovább nyomorogjanak és szenvedjenek!...

Bocsánat! Véleményünk szerint a miniszteri tervezetben az *egyenlőség* elve nem érvényesül teljesen, mert habár a kezdőfizetés egyenlő lenne is, de a további fokozatokban egyfelől az állami másfelől a községi és hitfelekezeti tanítók fizetése között mégis különbség fog előállni. Ezt azzal indokolja a miniszter úr, hogy az utóbbiakról az állam nem mint iskolafentartó és az iskolával rendelkező, hanem csupán mint segélyt nyújtó tényező szerepel. Igaz, hogy ez a különbség kiegyenlíthető lenne, ha az iskolafentartó a maga részéről a tanító fizetését azon határig emelné, amelyen az ő egész illetménye a hasonló fokon álló állami tanítóét elérné. Ez

a «ha» és «enne»-fele határozatlanság szüli meg a bizonytalanságot, számos helyen a tanító elégedetlenségét, már amennyiben tudjuk, hogy hiába kér-kunyorol akárhány nem állami tanító a csökönys iskolaszékeknel és gondnoksági elnökségeknél.

Az új fizetési rendszer az állami tanítóknál az összes állami és kántori iskolánál töltött szolgálati évek teljes beszámításával lép 1907. július 1-én életbe; ellenben a nem állami tanítók a fizetési fokozatokra való igényjogosultsága csak 1893. évi okt. 1-től megszakítás nélkül töltött tanítói évek beszámításával állapítatik meg. Ez az intézkedés határozottan sérelmes, sőt az öregebb tanítókra nevez igazságtalan is, meg ha korpótlekban fognak is részesülni.

A felekezeti, községi, alapítványi stb. tanítók érdeke egyébiránt is az volna, hogy a kisebb korpótleköt hagyják utolsó pótléknak. És itt ismét csak akkor léssen igazság, ha a fizetés-rendezés összes hasznát minden tanítóra kiterjesztik szolgálati évek számarányú szerint.

De még ennél is sokkal igazságtalanabb lenne annak a szándéknak keresztülvitele, hogy a kántori illetmények jövőre (akár a tanítói fizetések rendezéséről szóló törvényjavaslatban, akár «legkésőbb» a tanítói nyugdíjtörvények revíziója alkalmával) a *tanítói fizetés kiegyenlítése* címe alatt, tehát nemcsak a tanítói fizetések kiegészítésénél, hanem a nyugdíjjogosultság megállapításánál is, esonkítatlanul, teljes egészében beszámíttatnak. Igaz, a multban égbekiáltó igazságtalanság volt a kántortanítókat különösen a nyugdíjigény megállapításakor az u. n. osztálytanítókkal szemben lealacsonyítani, úgy hogy ma is akárhány nyugdíjas kántortanító nyomorog, tengődik a 3—400 forintos nyugdíjon!

Ámde igaz-e, hogy a kántori állás egészen külön hivatal, melyet már sok helyen a tanítói-tól el is választottak?! A kántori jövedelem ne tekintessék tehát tanítói fizetésnek, mint ahogy azoknál az állami tanítóknál sem tekinti a kormány annak, ahol a kántori teendőket ők végzik s az azért élvezett fizetést az állam nem tudja be a tanítói fizetés összegébe!

Ha a kántortanító több heti tanfolyamra megy, ha betegség vagy más katasztrófa akadályozza őt a kántori teendők végzésében: ő a saját költségén kénytelen helyettesről gondoskodni; s míg a szünetidőben (pl. karácsonykor, husvétkor, a két hónapi vakációban) a nem kántortanító igazán pihen: ő ez időben is le van foglaltva; néhol még lealacsonyító szolgálatokat is követelnek tőle. Méltóztassék csak egymásik iskolaszékeknek a pályázati hirdetését elolvasni!

Halász miniszteri tanácsos úrnak cikkelyében az állami iskolai igazgatói tiszteletdíjakat is említi; mi az oka annak, hogy a nem államiaké-ról még csak szót sem emel? Hisz a nem állami vezető- vagy igazgatótanítók mint ilyenek úgyszólván csakis állami érdeket szolgálnak!

(Statisztika, műasztási kimutatások stb.) Különben az egy-két tanítós iskolák vezetőiről e tekintetben egyáltalán nem látszik gondoskodni a tervezet, ami szintén föltűnő.

Arról sem olvasunk, vajjon az igazgatói tiszteletdíj a nyugdíjigény megállapításánál számítani fog-e? A tanítóság föltétlenül kívánja, hogy e tekintetben is legyen igazság!

Az új törvény továbbá kötelezzen minden iskolafentartót, tehát magát az államot is, az előző szolgálat beszámítására!

Az összes hazai nyilvános iskolákban (államiak, községi, felekezeti, alapítványiak, uradalmiak) működő tanítók köztisztviselőknak minősíttessenek a jelleg érintése nélkül.

Az állami segítségek (fizetési kiegészítések, korpótlekek) az eddiginél kedvezőbb módon utalványoztassanak.

A szolgálati évek száma okvetetlen szállítassék le 35 évre.

A nem magyar tanítási nyelvű kath. népiskolák új tanításterve.

(Folytatás.)

Itt is fölvetethető a kérdés, legyen-e külön terve az osztott és osztatlan nem magyar anyanyelvű iskolának, vagy csak oly *minimális* tervet állapítsunk meg, amely mindkettőre kötelező lesz. Én nem akarok az ezen feladat megoldására kiküldött bizottság megállapodása elé vágni, mert meg vagyok róla győződve, hogy gondos és alapos megfontolással fog eljárni, hogy mindenképen elérje a célt, hogy az anyagnak mérsékletével a magyar nyelv megtanulását a nem magyar anyanyelvű népiskolákban előterbe helyezze, azt lehetővé tegye és biztosítsa is.

Most pedig lássuk röviden a gyakorlati kivétel lehetőségét.

Mindenek előtt legyünk tisztában az *anyanyelv* kérdésével. Nem magyar anyanyelvű honpolgáraink anyanyelvét illetőleg teljesen világos a helyzet. Csak e napokban hallottuk a legilletékesebb helyről, hogy senki anyanyelvét bántani, annak művelését akadályozni nem akarjuk, a magyar hazafias érzés ápolását és ezzel a magyar nyelv megtanulását a nagy nemzeti és gyakorlati érdekek szemponjából igen is követeljük.

Ezzel pedig az iskola kötelessége és feladata is világos, amely abból áll, hogy az ifjúságot magyar szellemben nevelje az ország minden iskolája, tanulja meg a magyar nyelvet a népiskolát végzett minden gyermek és ha a viszonyok úgy kívánják, művelje a népiskola a gyermek anyanyelvét is úgy, hogy a magyar mellett írni, olvasni, számolni anyanyelvén is tudjon.

De hogyan érjük ezt el? Midőn ezen kérdést fejtegetem, nem szürke elméletet mondok, hanem tényeket mutatok be. És ez legyen mentségem arra nézve, hogy azon körre hivatkozom, amelynek egyik szerény tagja magam is vagyok. Tudva-

erő dolog, hogy *Pozsony* lakossága nagyobb részében nem magyar anyanyelvű, következésképp a tanulók legnagyobb része szintén nem magyar anyanyelvű. Az elmúlt iskolaévben a katolikus népiskolai tanulók 73%-a nem magyar anyanyelvű volt és a felsőbb (II., III.) osztálytól kezdve minden tanuló megtanult magyarul, úgy hogy az év végeig iskolába járt 1812 mindennapi tanuló közül 4693 beszélt magyarul. A tanulók mindent, amit magyarul tudnak, anyanyelvükön is tudják. A magyarosítás a legszebb eredményvel halad előre, anélkül, hogy az anyanyelv elhanyagolását bárki is kifogásolhatná, mert nem is teheti, nem lévén semmi oka erre. Az iskolák a legkényesebb nemzeti igényeknek teljes mértékben megfelelnek. A tanulók minden nehézség nélkül megtanulják a magyar nyelvet úgy a szülőknek, mint a város egész társadalmának öröme. Igen, ily eredményt városban elérhetünk, másból is, de nem ám falun, ahol az iskolai viszonyok mások, a gyermek magyar szót nem hall, óvintézet nincs, a tanulók száma nagy, a szorgalmi idő rövid stb. Elismerem, e körülmények igazak, de csak részben. Készségesen elfogadom, sőt saját tapasztalatomból tudom, hogy a vidéken nehezebben érünk célt, de állítom azt is, hogy a nehézségek nem legyőzhetetlenek, száz és száz példa igazolja állításomat. Az erős akarat, ez az az erő, amely a költő szerint: borostyánt arat: szóval a tanító hazafias lelkesedése nagyon sokat lendíthet a jó ügy érdekében. Mindenek előtt minden nem magyar anyanyelvű községben gyermek-óvintézet állíttassék. Sajnos, ezt mi is nélkülözzük. Tanulóink nagyon ritka esetben, vagy éppen nem járnak óvóba. Javítani kell az iskolaviszonyokon, oly túlnépes iskolákban, mint sok helyütt van, kielégítő eredményt elérni, a tanító minden erőlködése mellett is lehetetlen. Be kell tartani a szorgalmi időt. 7—8 hónap alatt nem tehetünk annyit, mint 10 hónap alatt, ez is természetes. De van a vidéki iskolának előnye is. A tanító és szülő között az érintkezés könnyebb, a tanulóknak az iskolához való tartozása közvetlenebb, a viszony bensőbb és így a hatás is nagyobb. A tanuló hatodik évetől, vagy még előbb (óvó 15-ik életévig, néhol még tovább) (iljúsági egyesület) az iskola védőszárnya alatt él, fejlődik. Sok idő ez, amely alatt mindig munkálkodhatunk. Nagy előnye lesz a nem magyar anyanyelvű iskolának az új terv, amely bizonyosan mérsekelni fogja követeléseit, hogy annál nagyobb gondot fordítasson a nemzeti nyelv megtanulására. Nem lehet állítani tehát, hogy amit itt-ott nagyobb követelések kielégítésével is elérni lehet, azt másutt és mindenütt, ha mérsekeltebben is, elérni ne lehetne. A feladat nehéz, de jóakarattal, szaktudással, ügybuzgalommal, az erre hivatott tényezők váltett munkásságával a nemzeti és magyar nyelvi kívánalmaknak minden iskola megfelelhet és köteles is megfelelni.

Legnehezebb a munka az első osztályban. Itt, ahol csak lehetséges, jó az első osztályukat

elkülöníteni, vagy legalább a két legalsóbb osztályt egyesíteni. A magyar írást és olvasást az első osztályban kezdjük, hogy a gyermek magyar nyelvi érzékét ezen annyi időt lefoglaló tárgynál is fejlesszük és a tanulókat mielőbb a magyar írás és olvasásba bevezessük. A magyar beszéd tanításánál követendő módot, az e célból készítenő vezérkönyv fogja kifejteni. A számtant kezdetben anyanyelven gyakoroljuk, majd a magyar számolásra térünk át és ezután mindkettő egymás mellett halad. Az anyanyelvre a beszédgyakorlatoknál van gondunk. Az anyanyelvi írást és olvasást a második, vagy még jobb, ha a harmadik osztályban kezdjük. Ez alig okoz nagyobb bajt, sőt egyesek maguktól is megtanulják. Innen kezdve a magyar beszéd és az anyanyelv tanítása parallel halad. Különösen az olvasmányok tárgyalása a hálás tér, ahol egyszerű beszélgetéssel a tanulóknak a tárgyi ismereteket kifejthetjük és őket a magyar nyelv gyakorlati használatára vezetjük. Így haladva elérjük, hogy az új nemzedék anyanyelve mellett drága nemzeti nyelvünket is megtanulja.

A nem magyar nyelvű népiskolákban működő tanító eljárását, tekintettel különösen a magyar beszéd tanítására, kifejteni és a tanítási anyagot meghatározni, a tervet készítő bizottság feladata, azután rajtuk a sor, a tervbe lelket önteni és intencióinak a gyakorlatban eleget tenni, hogy ezzel a bíbornok hercegprimás hő óhajának és az egész nemzet várakozásának megfeleljünk.

Pozsony.

Mihalicska János.

Hol tanul hazudni a gyermek?

Rajzok a gyermekvilágból.

Nem minden alaptalan ok nélkül vált szállóigévé az a közmondás: hazug a világ. Biz ebből több a felénél szinigaz. Lelki életünknek eme gonosz kinövésével úton-útfélen találkozunk. Midenütt és minden körülmények közt termékeny talajra akad a család, a közélet sokféle viszonyaiban. Fajdalom, ott tartunk, hogy a legbizalmasabb barátunk szavainak föltétlen hittel alig adunk; idegen elemekkel szóba sem keveredünk. A legnemesebb, leghumánosabb intézményekkel szemben is bizalmatlanok vagyunk. Ezen bizalmatlanságnak azonban megvan a maga sajátos oka-foka.

Ügylátszik, hogy az emberiség a hazugságot szükséges rossznak tartja, mely nélkül a megélhetés elsősorú kérdéseivel sem számolhatunk. Aki nagyobb tud hazudni, az közelebb kerül az élet konyhájához. A jellemes ember becsülettel dolgozik céljaiért. Már-már elérni véli azt, midőn valaki hirtelen megelőzi és kikapja kezéből a falatot. Győzött a hazugság, győzött a lelkiismeretlenség.

Fejcsóválva olvassuk azt a sok hirdetést, amik egyes lapok hasábjain nap-nap után megjelennek. Talán minden második-harmadik hirdetés a hazugság köpenyébe van burkolva. A becsületes

ember rendszeren felül ezeknek és gyanútlanul a kelepőcsebe kerül. Erre haragos kifakadás következik. Az eladó ezzel nem sokat törődik, de nyugodtan várja a következő balekot, kit hasonló sors ér majd.

Művelődünk. Ha egy pénztáros a Wertheim tartalmával Hamburg felé iparkodik, nem foghatjuk rá csak amúgy közönségesen, hogy lopott, hanem tettere finomabb köpenyt terítünk és azt mondjuk: sikkasztott. Alapjában véve ezen két tény talán egy és ugyanaz volna, de hát a «lopás» szót a mai kor szelleme vastag gorombaságnak tartja, amely paraszthoz illik, de nem úri emberhez. Valamint hogy a «lopás»-nak finomabb hasonlertelmű kifejezése a «sikkasztás», épügy a «hazugság»-nak is van egy rokonértelmű kifejezése. A hirdetésekre nem foghatjuk rá csak amúgy közönségesen, hogy hazugság, hanem ezt mondjuk: humbug. Ez beszéd, amely művelt emberhez illő.

Hogy valaki minel merészebbül tudjon hazudni, szükséges, hogy magát e mesterségben alaposan trenirozza. Egy utazó a legmerészebb hazugságokkal kínálja portékáit. Csak úgy ömlik belőle a hazugság, miközben egyetlen arcizma sem rándul meg. Notórius bűnös. Mindenre kibuvót talál. Egy ilyen alakot a közönség legnagyobb része feltétlen bizalmával tiszteli meg, de csak egyetlen egyszer, azontúl kerül és leszólja mint a bokrot. Egy jellemes ember komolyan nem tud hazudni, mert még mielőtt erre elhatározná magát, arcán a nyugtalan lelkiismeret jelei mutatkoznak. És ha hazudik — amire bizonyos körülmények kényszerítik — hosszú időn keresztül a homlokán képzeli a szegyennek izzó bélyegét; s ha embert lát, gyáván fut előle. Nem így a gyakorlott hazudozó. Lelkifurdalást az sohasem érez és ha a hazugságon rajta is kapják, egyszerűen elpárolog és olyan nyugodt, mintha semmi sem történt volna. Javíthatatlan bűnösök ezek, kiket a becsület útjára visszatéríteni a legnagyobb feladatok közé tartozik.

Nóde azokhoz semmi közünk. Inkább beszéljünk a mi kedves pajtásainkról, az eltévelyedett tanulókról, kiket végtelenül szeretünk, bár sokszor nem jelentéktelen fejfájást okoznak nekünk. Fürgé teremtesek. Kész pszihologusok. Virgonaalakok, kiket most itt, pár perc múlva a fűzfa tetején látsz. Ott sipolnak minden gond nélkül. A esengetyűszóra immel-ámmal jönnek az iskolába. Nem így iskolából jövet. Természetes viselkedését csak ott, Isten szabad ege alatt figyelheted meg. Legtöbbje esereberél. Egy fényesebb kabátgomb, avagy értékesebb, cifrább tollszár végig vándorol egy fel nap alatt a tanulóserég összes zsebjein. Pályafutását a tanító fiókjában végzi. Az iskolában egy palavessző elvész. Ki lopta el? Senki! A tanító egy ismert mákvirágot gyanúsít és az asztalhoz szólítja. A palavessző az ing alul kerül ki.

Tanító bácsi, nincs meg a törlőmezgám, nem tudom, ki lopta el!

Általános inkvizíció következik. A törlőmezga sehol sincs. A tanító gyanakszik. Magához hívja a károsultat, megmotozza zsebeit és ime, a törlőmezgát a károsult saját zsebében találja.

Nem is tudtam, hogy ott van!

Tudjuk, kivel van dolgunk. Erős őrizet alá helyezzük, nehogy a hazugság tengermélységébe merüljön, ahonnan nem szabadul ki egykönnyen.

Tanító bácsi, ellopták a krajeáromat.

— Alighanem nálad van Csikász, mi?

Nem is láttam.

Csikász, a pénzt rögtön ide hozd, mert baj lesz.

— Tán a Gyuri vitte el; nem is láttam.

— Ide az asztalhoz Csikász, lássam zsebeidet.

— Ez itt zsineg, ez itt gomb, rossz esutóra, bicsak.

— Helyes, itt nincs! De mit szol a esizmad a penzhez, Csikász?

— Ott sincs semmi.

— Egyik fiu lehúzza a esizmaját!

Nem húzza le egyik sem. Este is csak az apam bírja lehuzni, szük a szára.

— Akkor lehúzom én! Tedd föl a lábad!

— ?!

— Ide gyorsan!

A pénz a esizmaszárból a padok közé gurul.

— Ejnye, hát te ily gonoszul tudsz hazudni?

— *Anyám is mondta, hogy ne adjam vissza,* azért hazudtam.

— Mit viszel Julesa?

— Tejet az asztalosékhoz.

— Édes-e vagy savanyú?

— Édes.

— Milyen fejés, reggeli, vagy esti?

— Tegnap esti, de ott azt kell mondanom, hogy ma reggeli.

— Ki mondta ezt?

— *Anyám.*

A hazugságnak büntanyaja a szülői ház. Napnap után tele szívja magát a gyermek a szülői ház eme lelketrontó, beteg levegőjével. A szülők nem elégszenek meg saját bűneikkel, de ugyanazokra inspirálják gyermekeiket is. A gyermek minden rosszra hajlandó, nem nehéz azt a bűn örvényébe dönteni, de nehéz abból kiszabadítani.

Ilyen gyászos előismeretekkel lép a gyermek az iskolába. A tanító munkájához fog. Lassan és nem várt akadályokkal folyik a munka, mert a tanítás nem fűzfásip-faragás ám. Szabad idejében el-el gondolkodik: munkájával ugyan mennyire van? Az eredménnyel meg van elégedve. Elégedetten elkölti szerény vacsoráját és nyugodt lelkiismerettel lepihen. Rendben van a dolog? Dehogy! Nem is sejtí, hogy azt a gyöngö falazatot, amit annyi gonddal épített, rég lerombolta a szülői háznak förtelmes levegője. Ezt a levegőt kell az újabb pedagógiának megtisztítania. De hogyan? Erről gondolkozzunk.

Dócfürésze.

Weber Aladár.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat karácsonyi kiadványai.
A karácsonyi könyvpiacot egyszerre egész sorozat építéses és kedves könyvvel gazdagította a Szent-István-Társulat. E kiadványok közt olyanok is vannak, amelyek nem szolgálnak egyenesen karácsonyi és újévi alkalmi ajándéknak; de sokaknak mégis kedves emlékek lehetnek, ha a szent ünnepek szívbeli bekötését és áhitatát ünnepi óráiban lapozgathatják először. A voltaképeni karácsonyi ajándékok az ifjúsági művek. Ezek sorozata előtt azonban föl kell említenünk három más oly munkát, amelyeket különleges becsük avat ez alkalommal szép karácsonyi ajándékká. Ezek elsője *Flavigny grófnő* jeles elmélkedő és imakönyve: **Imák és elmélkedések**, amelyeket *Gubicza István* dolgozott át. A szent-írák és jelesebb egyházi írók műveiből állította össze lenkolt lelkű szerzője. A két részből álló könyv ára vízszelvényben 4 korona, chagrinkötés 6 korona, borjubörkötés 10 korona. A másik leginkább kispapok számára készült. **Pax vobis** karácsonyi íge czímével jelen meg az imák. könyörgések könyve. «Iber precum», amelyet *Szinek Izidor* állította össze. Ára puha chagrinhörkötésben 3 korona 20 fillér, puha borjubörkötésben 4 korona 20 fillér. Kedves kis könyvecské, igazi gyémántkiadás a **Kis imakönyv** katolikus hívők használatára. Ez a zsebkönyv igen jó szolgálatot tehet mindenkinek. Gyakran van alkalma az embernek, hogy bemehet a templomba s talán szívesen elmondana bizonyos célra rendelt imádságot, ha volna nála imakönyv. Ára puha börkötésben 1 korona 20 fillér. A különösen karácsonyra szánt munkák mind ifjúsági iratok. Itt közül négy eredeti, ismert nevű jeles írótól és írótnőtől: kettő fordítás. **Öt évi találkozó.** Irta *B. Büttner Lina*. Kedves kis regény, jobban mondva egybefonódó képek sorozata, amelyben nyolcz tanulótlárs leánya sorsának forgását írja le. Ára a 216 lapra terjedő kötetnek 2 korona. **Az elveszett aranyvirág** az előbbi szerzőjének nővére, *G. Büttner Júlia* tollából ered. Olyan tündérmeseféle, egy cirkuszosoktól elrabolt kis grófi leány meséje, aki a sok hanyattatás után egy eszes kis fővárosi és egy elég furfangos falusi leány segítségével végre visszakerül bántódó édesanyja karjába. A falusi képek leírása szíves, természetes, eleven s a gyermekélet rajza is jól sikerült: az előadást pedig Büttner Júliával szemben fölösleges elismeréssel nyilatkozni. A kötet ára 1 korona 80 fillér. **Romok a rom fölött.** Történeti elbeszélés. Irta *Kincs István*. Mint történeti háttérű olvasmányt különösen a már nagyobb tanulók élvezhetik. Ára 1 korona 80 fillér. **Az esti csillag.** Történeti elbeszélés a XVI. századból. Magyar nyelvre átírta *Ruschek Antal*. Kisebb kötet, csak 115 lap. A hugonottaküzdelmek s IX. Károly francia király végnapjaiban játszik az elbeszélés meséje, amely az érdeklődést szegény hőserő, az üldözött rom Salviusa tudja összpontosítani. Ára 1 kor. 40 fillér. **Nickleby Miklós élete és viszontagságai.** Dickens Károly regénye. A magyar ifjúság számára átdolgozta *Hevesi Sándor*. A reálsan rajzolt hús-vér emberek, még a visszatartók is meglevenednek az ifjúság előtt s magából kipattanó morálja tekintetében igazán méltó foglalhat helyet az oktató művek között is. Ára 2 korona 80 fillér. **Az én naplóm.** Irta *Sebők Imre* dr. Második könyvével lép az idén a szerző az ifjúság elé. Ebben a kötetben azonban nem azt a sok hasznos tapasztalatát és éles megfigyelését adja elő, amelyet világkörüli útjában tapasztalt, hanem a mai diákéletből veszi tárgyát s az ifjúság okulására és mulattatására fűzi egybe tehetségének gyöngyeit. Ára 2 kor. 40 fillér. Megjelent azután egy más munkája is a Szent-István-Társulatnak, amely ugyan lehet karácsonyi ajándék is, voltaképen azonban iskolai segédkönyv. Ez *Prómai Antal* dr. **Új Szavalókönyve.** A könyv egyik célja az, hogy nyújtsa a katolikus iskolák ifjúságának azt is, amit az eddigi szavalókönyvekben bizony nem találhattak: vallásos tárgyú költeményeket, amelyeket nemcsak a maguk gyönyörűségére olvashassanak, hanem

bizonyos iskolai ünnepelveken szavalásra kiválaszthatásának. A 468 oldalra terjedő kötet ára 2 korona 60 fillér. Kiadott ezután a Szent-István-Társulat egy nála talán szokatlan, de egyébként igen szükséges, különösen a mai napokban szükséges könyvet, amelynek címe: **A jó gazdaasszony.** Irta *Tracsmig Viktorné* ankerstoki Stokinger Ella. A könyv kimerítő tanácsokat ad nemcsak mindenfajta étel és sütemény készítésére nézve, hanem az ételek felszolgálására, a terítésre, valamint az éléskamra berendezésére nézve is. Bizonyosan nagy kelendőse lesz. A férjek érdekében kívánjuk, hogy az legyen. Színes borítékba kötve 4 korona.

VEGYESEK.

Az Országos Kath. Tanügyi Tanács ülése. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács december 27-én tartotta alakuló ülését, amelyről a részletes tudósítást jövő számunkban közöljük. Dacára a nagy hóviharnak, a tagok lankadatlan buzgalommal szép számmal jöttek össze. Mai tanácskozása is magas színvonalú volt, melynek eszmemenete volt: a jogos igényeket igazságosan kielégíteni, az oktatásügyet emelni keresztény szellemben, de modern eszközökkel megvalósítani a haza határai között a keresztény nemzeti nevelés összes feladatait. *Jordán Károly* apát tartalmas megnyitó beszédén kívül, osztatlan tetszéssel fogadták *Barabás György* előadását a fizetésügyről, ki a miniszter iránt bizalommal van és reméli a katolikus tanítószög jogos igényeinek kielégítését, de elítél minden olyan «fizetésrendezést», mely ismét választfalakat akar emelni tanító és tanító között. Gyűlés tiltakozik huszonkétezer tanító képviselőtében a tervezett kétféle fizetésrendezés ellen. Ami a régi kormányok célja volt, az szűnjön meg a nemzeti kormány alatt. Nem keserűséget, hanem munkakedvet kell önteni minden tanítóba. Egyenlő munka, egyenlő képesítés mellett egyenlő elbírást is kíván minden magyar tanító. A katolikus tanítószög nemcsak egyházához hű, hanem önzetlen lelkesedéssel munkálkodik a nemzeti nagyság kiépítésén. Az ülésen jelen voltak: *Szentgyörgyi Jordán* Károly apát, elnök, *Ember Károly* lovag, v. elnök, *Dobos János* titkár, dr. *Zellner Vilmos* pénztáros, *Walter Gyula* praelátuskanonok, *Keményfy K. Dániel*, *Fejes János*, *Guzsvenitz Vilmos*, *Számord Ignác*, *Bertalan Vince*, *Barabás György*, *Györffy János*, *Wurth Benedek*, *Tóth Géza*, *Gerely József*, *Vöröss István*, *R. Pintér Ráfael*, *Számborovszky Rezső* stb. stb. Most röviden közöljük a gyűlésről olvasóinkkal a következőket: 1. A bibornok-hercegprímás megerősítette a Tanács tisztikarát és így a Tanács öt évre megalakult. *Zichy Gyula* gróf püspök úr üdvözölte az alakuló ülést és sajnálattal értesítette, hogy az ülésen meg nem jelenhet. A gyűlés hódoló tisztelettel fogadta a védnök-elnök értesítését és táviratilag üdvözölte őt, mint a magyar kath. tanítók vezérét. 2. Egyházi elnök, dr. *Jordán Károly* tartalmas beszédet mondott, melyet e szavakkal fejezett be: «Kijelentem: A magyar katolikus tanítószög, amily buzgó követője a Krisztus egyháznak, épp oly rendíthetetlen híve az édes magyar hazának! Mint ilyen, amikor természetadta jogánál és kötelességénél fogva lankadatlan kitartással küzd immár tarthatatlan anyagi kivívása és biztosítása érdekében föl fog ugyan használni minden megengedett és hozzá méltó eszközt, de azt, hogy evégett az Istent és hazát megvető szocializmus karjaiba vessen oda magát, azt még taktikából sem fogja megtenni soha!» 3. *Barabás György* javaslatát a fizetésügyben, melyet lapunk 48. száma közölt, egyhangulag elfogadta az ülés és kimondotta, hogy az egyenlő fizetés elvéért küzd és fáradozik, mert csak így intézkedéssel biztosíthatja a nemzeti nevelés békés munkáját. A memorandumot benyújtja a Tanács küldöttségileg a bibornok-hercegprímáshoz, a képviselőházhoz, *Apponyi Albert* gróf miniszterhez és a koalíciós pártok elnökeihez. A tárgyalásra fölvetett tételek elintézése után a Tanács lelkesen

kimondotta, hogy Vaszary Kolos bibornok hercegprímást küldöttségileg üdvözli az újév alkalmából és a magyar tanítók hódoló tiszteletét ily módon kifejezi.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Ipolyszécsenkei kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: új épületben két szoba, konyha, kamra, istálló, fűskamra, szin, két sertésöl, 400 öl házikert, új iskola háttérén szilvás, 8 magyar hold szántóföld bérlete 126 kor., 32 pozsonyi mérő rozs, széna címén 32 kor., tűzifa 2 öl, borpénz 42 kor., alapítványok kamatai, stola, offera 60 kor., otyvasütésért 2 pozsonyi mérő buza, passió énekért 1 kor., egyháznappján 1 kor., munkaváltás 28 kor., tandíj 152 kor., ismétlőoktatásért 20 kor., államszegély 246 kor., esetleg korpótek. Pályázati határidő és választás 1907. január 10. Az állás azonnal elfoglalható. Kérvények iskolaszékre címzendők. Ipolyszécsenke, posta Hont-Nagyfalu. *Ösögly Kálmán* iskolaszéki elnök. 792 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Nagytétény. A róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: lakbér 200 kor., esetleg természetben lakás és 800 kor. törzsfizetés. Kérvények január 10-ig az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állás febr. 1-én elfoglalható. *Tétray József* esperes, iskolaszéki elnök. 798 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Bánya főközség, Németújvár mellett, tanítót keres. Fizetés: 1. Szabad lakás és gazdasági épületek. 2. Tandíj, fejenként 2 korona (80 korona). 3. Hét mérő buza és 14 mérő rozs. 4. Négy hold 800 öl szántóföld az iskola mellett és 7/4 hold rét, a fuvarmunkát a község végzi. 5. Hat öl (regi) puhafa házhoz szállítva. 6. Harangoztatás (tesekélyességért megváltatik) és ismétlőkért 30 korona. 7. Államszegély 357 korona. Vagy tisztán készpénzfizetés 800 korona. Pályázati határidő január 2. Tan nyelv német-magyar. Folyamodványok a német-szentgróti plebániára címzendők (Vas megye). *Putaki Ferenc*, pleb., mint iskolaszéki elnök. 785 2—2

A lemondás folytán megürrült vasnadasdi osztálytanítói állásra 1907. január 4-ig pályázat hirdettetik. Évi fizetése a hitközségtől 640 kor., államszegély 160 kor., és egy butorozott szoba. Kötelessége: a kijelölt tanteremben tanítani, a gyermekeket naponként szentmisére vezetni s ott rájuk felügyelni, a kántoriakban betegség esetén segídezni. Csak férfi tanítók pályázhatnak. Az állomás azonnal elfoglalható. *Iskolaszéki elnök*: 794 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Somogyiszill róm. kath. iskolájánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: államszegellyel együtt 800 kor., szerényen butorozott lakás, fűtés, tisztogatás. Köteles a reá bizott osztályokat és ismétlősöket tanítani, naponként templomba vezetni a kántoriakban segédkezni. Határidő január 6. Állás azonnal elfoglalható. *Mayer Gyula* plebános. 791 1—1

A hantai róm. kath. iskolaszéki kántortanítói állásra pályázatot hirdet a következő javadalmazással: 1. Szép új lakás, mely áll 2 szoba, konyha, kamra, pincéből, továbbá van istálló és sertésölak. Kút az udvarban. 2. Van a háznál kert 1584 öl, melynek 1/4 része szőlő. 3. Öt

hold (1600 öl) és 632 öl szántóföld, 1101 öl rét, melyet a hivek munkálnak. 4. Négy hold (1600 öl) és 200 öl pascum szántóföld, melyet a kántortanító munkáltat. 5. Minden pár után 1/2 p. mérő rozs (mintegy 30 mérő) és 28 fillér. 6. 14 köbméter elsőrendű hasáb cserfa, melyből az iskola is fűtendő: az iskolafűtés és takarításért jár 56 korona. 7. Egyházmegyei Ferenc József-alapból 43 korona. 8. Tandíj, mintegy 50 tanköteles után fejenként 1 korona. 9. Ismétlőkolaért a községtől 20 korona. 10. Stolaris jövedelem mintegy 6 korona. 11. Irodaátalány 10 korona. 12. Államszegély 310 korona. Korpótek az államtól. Rendkívüli segély a kisbéri kincstártól 4 metermázsa rozs és 6 köbméter tűzifa, melynek megadásáért folyamodni kell évenként. Kötelessége díjlevél szerint. Fölhivatnak a pályázók, hogy fölszerelt kérvényüket az iskolaszéki elnökhöz Kisbérre küldjék. Személyes megjelenés szükséges Hántán. A választás 1907. év január 14-én lesz. Az állás azonnal betöltendő. Hanta, 1906. december 26-án. *Az iskolaszéki*. 797 1—1

Butkai (Zemplén megye) rom. kath. kántortanító férfi vagy nősegéd-tanítót keres. 793 1—1

Ujévre zeneművek!

Ajándékmuveknak igen alkalmasak.

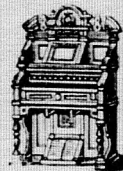
I. Orgonára, de harmoniumra is használható: Nemesovich: Pasztorales pasztorál közzjátékok 150 fill. Körner: Gyakorlati orgonasz. (646 mű) 1:80; Bach: Könnyű praludiumok 0:70; Hiss: Práfaló orgonakíséretel 1:80; Rinck: Orgona iskola 1:80; Kothe: Praludiumkönyv (310 darabbal) 1:80; „Christfestbilder” 51 dal stb. díszkötésben 1:30; „Harmónium gyöngyei” 10 ábrát 1:30. — II. Zongorára: Csárdás-album 1:00; Induló-Album 1:00; Magyar dal-album, 200 dallal 1:30; Köhler: Gyak. zongora iskola 1:80; Karácsonyi-album, 1:00. — III. Hegedűre: Strauss-album (táncok) 0:70; Meyerbeer-album (opera-motívumok) 0:70; Ábrándok (100 darabbal) 0:75; Hohmann Hegedű-iskola 1:30. — Arak forintokban. Egyéb zeneműveink a lap előző számaiban feltalálhatók. 791—1

BRICHTA E. zeneműkereskedése Torokbalint (Pestmegye).

HARMONIUMOK

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít:

PAJKR REZSO ÉS TSA

Budapest, VIII. József-körút 15.

Pianók. Pianók.

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig. Tanteremnek különös szíves figyelmű. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletes engedélyezve. 796

Szőlőoltványok

kétevesek hiányok pótlására, gyökeresek, sűrűn a legjobb fajokban, legolcsóbban

Hegyi bor

tener, siller és vörös kítőnő minőségben kapható

Székelly I. Józsefnél Gyöngyös.

Arjegyzék ingyen

790 2—16

Hazafias Mária-dalok. 742 5-5

Kontor Elek e legnépszerűbb műve a legalkalmasabb és legértékesebb **karácsonyi és újévi ajándék.** A dalok fényes sikere mellett — különösen kántorválasztásokon — számtalan elismerőlevél tanuskodik. Ára 3 korona. A főtiszt. lelkeskedő papságnak és kántortanító uraknak 2 korona.

Igen alkalmasak még **karácsonyi és újévi ajándékkul** a következő díszes művek:

a) Egyháziak.

Hazánk Nagygasszonya. (10 dal.) Ára 3 kor., kedvezményrel 2 kor.

Immaculata. (3 dal.) Ára 2 kor., kedv. 1 kor. 50 fill.

Miatyánk. (2 dal.) Ára 2 kor., kedv. 1 kor. 50 fill.

Magyar Dallamos Ünnepi Praeludiumok.

Az összes hangnemből. (32 nagyobb orgona-darab.) Ára 5 kor., kedv. 4 kor.

b) Iskolaiak.

Örömdal. 4 szölamú vegyeskar, iskolagazgató ünneplésére. Ára 1 kor. 50 fill., kedvezményrel 1 kor.

Üdvözlő dal. 4 szölamú gyermekkar, iskolagazgató névnapjára. Ára 1 kor. 50 fill., kedvezményrel 1 kor.

c) Világiak.

Abrándok, Almok. 12 magyar dal. Ára 3 kor., kedvezményrel 2 kor.

Királygasszony kertje. 12 magyar dal. Ára 3 kor., kedvezményrel 2 kor.

Tágl. 6 oldalas műdal. Ára 2 kor., kedvezményrel 1 kor.

Tanító-induló. Ára 2 kor., kedvezményrel 1 kor.

A művek gyönyörű színes címlapjai híres művészek legkiválóbb festményeit mutatják be.

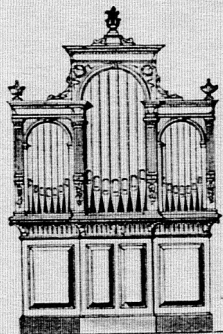
A fenti művek a pénz előzetes beküldése mellett bérmentve megrendelhetők a szerző kollégánk lakiméin

Kontor Elek Budapest, VII., Csömöri-út 42.

CSEH ISTVÁN

orgona- és harmonium építőmester

Egerben.

Ajánlkozom mindenemű templomi orgona- és harmonium-készítésére a legújabb légnyomatú, (pneumatikus) cső-rendszer szerint, igen jutányos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javításokat, tisztításokat és hangolásokat olcsón vállalok el jótállás mellett.

Zimmermann Gyula Henrik, Lipcse.

Legjobb szerkezetű harmonium gvara.

Üzletek: Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga, London.

Egyedüli képviselő Magyarország és Ausztria részére:

Hörl Nándor Pozsony, Ventur-utca 24.

Számos elismerőlevél kiváló szak tekintélyektől, az egész világból.

A Zimmermann-féle harmoniumok művészi hangolva, mindenütt feltűnést keltenek elvarázslóan szép összhangjukkal. Előnyös feltételeink tanítók részére:

A vételár felének vagy legalább egy harmadának lefizetése és a maradék részletekben meg egyezés szerint.

Költségmentes szállítás.

Képes harmoniumárjegyzék ingyen.

További különlegesség templomok és iskolák részére: Igen erős szerkezetű, német módszerű, légnyomatú harmoniumok igen erős atható hanggal. Igen erős kereslet miatt kérjük a megbízásokat idejekorán közölni.

Fr. KISS KÁROLY főgimn. tanár 34926. sz. szabadalmat képező

„KAROLIUM“

vér- és paliztető, fakukac, poloska és a mézgasodást előidéző élősdieket irtó szer, mely ezen élősdieket biztosan elpusztítja és a fák immunissá teszi.

1 kis üveg ára (200 gramm) ... K 1.—

1 nagy üveg ára (500 gramm) ... K 2.—

50 üveg egyszerre történő megrendelésénél 20% engedmény.

Kizárólagos vezérképviselet a bel- és külföld részére a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Dr. Hets Ödön ügyész úr, aki a szert 2 év óta használja 70 holdas soroksári gyümölcsösében, a következő bizonyítványt adta:

Teljesítenek Fr. Kiss Károly tanár úrnak Budapest.

As Ön utasítása folytán készített vértetű-korvortetű gyümölcsösömnél még a múlt év nyarán teljes sikerrel alkalmazván, kézzel jelentem ki, hogy ezen szer a körte- és almafákon mutatkozó vértetű kiirtására az egyedüli biztos szer. A múlt évben bekent fák az idén mind remeken hajtottak és termőképességüket visszaszerték.

Kiváló Hirtelente!

Hets Ödön s. k.

SZINDARABOK

legényegyesületek, katolikus körök és ifjúsági színpadok számára.

Férfi szereplők részére:

- Az utolsó szoba.** Irta *Ney K.* Bohózat 1 felvonásban. Ara K — .26.
- Genoveva.** Irta *Ney K.* Bohózat 1 felvonásban. Ara K — .26.
- Az ebéd.** Irta *Ney K.* Bohózat 1 felvonásban. Ara K — .28.
- Nyáriás úr villája.** Irta *Ney K.* Bohózat 1 felvonásban. Ara K — .28.
- A rablók.** Irta *Ney K.* Bohózat 1 felvonásban. Ara K — .34.
- Ő jön.** Irta *Ney K.* Bohózat 1 felvonásban. Ara K — .34.
- Dr. Kerekes.** Irta *Ney K.* Bohózat 1 felvonásban. Ara K — .38.
- Utazás a föld körül 80 nap alatt.** Irta *Ney K.* Bohózat 6 képben. Verne után szabadon átdolgozva. Ara K — .70.
- A közös szoba.** Irta *Sch. H.* Bohózat 1 felvonásban. Ara K — .20.
- A fogházban.** Irta *M. Sommer.* Katona-bohózat 1 felvonásban. Ara K — .20.
- A tékozló fiú.** Bibliai zenés színjáték 4 felvonásban. Irta *Madarász Flóris dr.* Zenéjét és az énekek szövegét egybeállította *Küzdi Aurél.* A szövegek könyv ára K — .40. az énekrészek zongorakísérettel ara K 3.
- Szindarabok.** Irta *Pokorny Emánuel.* I. kötet. (Tartalma: Vértanú-család. — Moris Tamás.) Ara kötve K 1.60.
- Ugyanaz.** II. kötet. (Tartalma: A pádlaszobában. — Az örökség. — Inkognitó. — Az igazgató úr. — A fogadás.) Ara kötve K 1.60.
- A nyomdahiiba.** Bohózat 1 felvonásban. Nemetből fordította *Szhokán Sándor.* Ara K — .20.

A két szerecsen. Bohózat 1 felvonásban. Nemetből fordította *Beach József.* Ara K — .20.

Hushagyókedden. Bohózat 2 felvonásban. Nemetből fordította *Tölcséry Ferenc.* Ara K — .30.

Női szereplők részére:

- Az új nevelőnő.** Vigjáték 1 felvonásban. Irta *Muray Károly.* Ara K — .60.
- A haza.** Színmű 1 felvonásban. **A grófkisasszony.** Színmű 1 felvonásban. Irta *Barta Irén.* Ara K — .60.
- A tolvaj.** Színmű 1 felvonásban. Irta *Hercei Ferenc.* Ara K — .60.
- A királynő kesztyűi.** Vigjáték 1 felvonásban. Irta *Tábori Róbert.* Ara K — .60.
- Vallatás az iskolában.** Színmű 3 felvonásban. Irta *Gaul Mózesné.* Ara K — .60.
- A levél.** Színmű 2 felvonásban. Irta *Móra István.* Ara K — .60.
- A próba.** Színmű 1 felvonásban. Irta *Leugyel Laura.* Ara K — .60.
- Hushagyókedd.** Vigjáték 1 felvonásban. Irta *Rabnay Róza.* Ara K — .60.
- A gyűrű.** Színmű 2 felvonásban. Irta *Móra István.* Ara K — .60.
- A szobalány.** Vigjáték 1 felvonásban. Irta *Barta Irén.* Ara K — .60.
- A korcsolyaművész.** — **A meglepetés.** Két magánjelenet. Irta *Farkas Imre.* Ara K — .60.
- Irénke születése napja.** Vigjáték 1 felvonásban. Irta *Havas Etelka.* Ara K — .60.
- A sorsjegy.** Színmű 1 felvonásban. Irta *Leugyel Laura.* Ara K — .60.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében
Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. szám.